

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 206/2016-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED]

a [REDACTED]

[REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Karol Orolín, s. r. o., Námestie sv. Egídia 17, Poprad, v mene ktorej koná advokát JUDr. Karol Orolín, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 7 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 To 15/2014 z 30. apríla 2014 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tdo 57/2014 z 24. februára 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. júna 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 1. rade“), a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ v 2. rade“, spolu ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Karol Orolín, s. r. o., Námestie sv. Egídia 17, Poprad, v mene ktorej koná advokát JUDr. Karol Orolín, ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 7 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 To 15/2014 z 30. apríla 2014 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tdo 57/2014 z 24. februára 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že napadnutým rozsudkom krajského súdu boli sťažovatelia uznaní za vinných zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. e) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Napadnutým rozsudkom krajského súdu bol sťažovateľovi v 1. rade uložený v súlade s § 172 ods. 2 v spojení s § 42 ods. 1 a § 41 ods. 2 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 11 a pol roka so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a v súlade s § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona trest prepadnutia vecí. Sťažovateľovi v 2. rade bol napadnutým rozsudkom krajského súdu v súlade s § 172 ods. 2 v spojení s § 36 písm. j) a § 38 ods. 3 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Sťažovateľom

boli napadnutým rozsudkom krajského súdu zároveň uložené ochranné opatrenia, a to v súlade s § 76 ods. 1 v spojení s § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad na dobu 1 roka a podľa § 73 ods. 2 písm. c) Trestného zákona ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou. Dovolania sťažovateľov najvyšší súd napadnutým uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Podľa názoru sťažovateľov sa krajský súd nevysporiadal s ich odvolacou argumentáciou týkajúcou sa zákonnosti postupu príslušníkov „*Kriminálneho úradu colnej správy*“ počas ich služobného zákroku a výkonu služby 25. mája 2013, ktorou namietajú nezákonnosť ich trestného stíhania. Odvolací súd sa podľa sťažovateľov nevysporiadal ani s pochybeniami a procesným postupom policajtov so začatím trestného stíhania a zákonnosťou zabezpečenia dôkazov pre trestné konanie.

Sťažovatelia v sťažnosti predovšetkým uvádzajú:

«Colníci ich konaním dňa 25. 5. 2013 značným a hrubým spôsobom zasiahli do základných ľudských práv a slobôd sťažovateľov, a to najmä Ústavou chráneného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia, podľa č. 16 ods. 1 Ústavy, a to tak, že:

- nezákonným spôsobom vykonali prehliadku motorového vozidla a batožiny (osobných vecí) patriacich obvineným [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ],

- nezaistili látku (o ktorej sa neskôr na základe znaleckého posudku preukázalo, že ide o omamnú látku), ktorú našiel pri prehliadke jeden z colníkov,

- nevyhotovili o ich úkonoch úradné záznamy a potvrdenia,

- nezákonne vykonali osobnú (bezpečnostnú) prehliadku oboch obvinených,

- nezákonne použili donucovacie prostriedky voči oboj obvineným, a to všetko obchádzaním príslušných ustanovení zákona o orgánoch štátnej správy v colníctve a Trestného poriadku, a teda jednoznačne regulovaným postupom podľa relevantných ustanovení. Z konania pred súdom prvého stupňa vyplynulo, že bola preukázaná skutočnosť, že colníci vopred disponovali dôvodným podozrením a informáciou, že dňa 25. 5. 2013 mali obvinení [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] v ich motorovom vozidle prevážať nelegálne cigarety bez kontrolných známkov vo väčšom množstve, teda tovar ktorý unikol colnému dohľadu resp. spotrebným daniam, a preto mali colníci postupovať v súlade s „lex specialis“, teda

príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku, ktorý jediný poskytuje zabezpečenie procesné konformného zásahu do ich práv a slobôd, resp. ich obmedzenia a garantuje, že tento zásah bude v súlade so zákonom, ako aj Ústavou a inými medzinárodnými dohodami. K tomuto však dňa 25. 5. 2013 nedošlo, nakoľko colníci pri zastavení motorového vozidla sťažovateľov a následnom vykonaní jeho prehliadky ako aj prehliadky ich batožiny, nepostupovali v súlade s ustanovením § 101 Trestného poriadku. Colníci mali preto nadviazať súčinnosť s policajným zborom a na účel colného konania vykonať pre toto konanie potrebné úkony, ale až v nadväznosti na trestnoprocesný postup policajta (v zmysle jeho definície podľa Trestného poriadku). Takto by bol výsledok príslušných zistení colníkov použiteľný na účel trestného konania. Možno preto konštatovať, že úkon colníkov (prehliadka motorového vozidla a batožiny obvinených) sa mal na základe vopred získanej informácie o páchaní trestného činu (podľa ktorej mali obvinení prevážať v ich aute vo väčšom rozsahu cigarety bez kontrolných známok) už primárne vykonať v rámci trestného konania, teda orgánmi činnými v trestnom konaní podľa Trestného poriadku, rovnako ho mohli vykonať colníci, ale v postavení policajtov ako OČTK podľa Trestného poriadku.»

Podľa názoru sťažovateľov colníci mali postupovať v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a vyžiadať si pre výkon prehliadky vozidla a batožiny súhlas prokurátora podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku. Keďže primárny dôkaz v trestnej veci sťažovateľov (omamná látka) bol nájdený v motorovom vozidle počas prehliadky vykonávanej podľa sťažovateľov v rozpore s ustanoveniami Trestného poriadku, takýto dôkaz je „nulitným nezákonným dôkazom“. Sťažovatelia zdôrazňujú, že odvolací súd „opomenul skúmať všetky atribúty zákonnosti, ako aj prípustnosť použitia takto získaného dôkazu v danom trestnom konaní“.

Pre prípad neakceptovania argumentácie týkajúcej sa nezákonnosti postupu colníkov (z dôvodu absencie postupu podľa ustanovení Trestného poriadku, pozn.) sťažovatelia ďalej namietajú, že „colníci dňa 25. 5. 2013 nevykonali colnú kontrolu motorového vozidla a batožiny obvinených, ako aj všetky ďalšie úkony, spojené s touto colnou kontrolou a úkony na ňu nadväzujúce“ v súlade s príslušnými ustanoveniami zákona č. 652/2004 Z. z.

o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe v colníctve“).

Sťažovatelia s prihliadnutím na uznesenie o začatí trestného stíhania tvrdia, že ich trestné stíhanie bolo začaté zaistovacím úkonom, a to údajným dobrovoľným vydaním veci sťažovateľom v 1. rade na mieste činu, pričom orgány činné v trestnom konaní vyhotovili o tomto úkone zápisnicu o vydaní veci v súlade s § 89 ods. 1 Trestného poriadku. Sťažovatelia namietajú, že predmetné veci dobrovoľne odovzdali (v rozpore s tým, čo je uvedené v zápisnici, pozn.), keďže tieto veci (omamnú látku) našiel „colník Brestovský čo bolo v konaní preukázané... dôkazmi“. Za týchto okolností procesne konformným spôsobom malo byť ich trestné stíhanie začaté prevzatím veci podľa § 92 Trestného poriadku.

Podľa názoru sťažovateľov z uvedeného vyplýva jednoznačný záver o tom, že 25. mája 2013 nebol vykonaný žiadny zaistovací úkon a orgánmi činnými v trestnom konaní vyhotovená zápisnica o vydaní veci, ktorá nebola vydaná dobrovoľne, je nezákonná a neplatná a nemôže byť použitá na účely trestného konania. Z uvedeného dôvodu sa preto trestné stíhanie vo veci sťažovateľov ani nemohlo začať.

Sťažovatelia argumentujú, že trestné stíhanie v ich veci je nezákonné, „*nakoľko prvý dôkaz bol pre trestné konanie získaný nezákonným spôsobom, ako aj vzhľadom na to, že trestné stíhanie bolo začaté nezákonným (fiktívnym) zaistovacím úkonom*“.

Záver dovolacieho súdu o tom, že všetky dôkazy v trestnej veci sťažovateľov boli vykonané zákonne, sťažovatelia spochybňujú konštatovaním, podľa ktorého z výpovedí colníkov vyplýva, že „*disponovali vopred informáciou, že má dochádzať k nejakému protizákonnému konaniu, ktorého subjektom mohli byť obvinení, a teda colníci mali postupovať podľa ustanovení Trestného poriadku*“.

Sťažovatelia spochybňujú aj názor dovolacieho súdu, že „colník [REDACTED] postupoval správne, keď po nájdení drogy pri vykonávaní colnej kontroly motorového

vozidla sťažovateľov našiel drogu, a následne túto skutočnosť oznámil na linke 158“, keďže „colník [REDAKOVANÉ], spolu s ďalšími colníkmi, vykonával počas výkonu služby služobný zákrok – colnú prehliadku motorového vozidla obvinených, vykonali obmedzenie osobnej slobody obvinených, použili donucovacie prostriedky proti obvineným, teda mali postupovať podľa ustanovení zákona čl. 652/2004...“.

Podľa sťažovateľov je záver dovolacieho súdu o nenaplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nesprávny, pričom „odvolací súd nesprávne vyhodnotil zákonnosť dôkazov, vykonaných v prípravnom konaní ako aj v konaní pred súdom prvého stupňa. Oba tieto súdy, a neskôr aj dovolací súd sa vôbec nezaoberali previerkou prípustnosti a zákonnosti vykonaných dôkazov, resp. absenciou dôkazov, ktoré mali byť vykonané tak, aby celé trestné konanie vykazovalo znaky zákonnosti...“.

Sťažovatelia tvrdia, že v ich trestnej veci „bolo porušené ich základné právo na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 7 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Taktiež bolo rozhodnutiami Krajského súdu v Prešove a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené právo sťažovateľov na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to z dôvodu odsúdenia obvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na základe nezákonne získaných a vykonaných dôkazov v nezákonne vedenom trestnom stíhaní proti ich osobám. Zároveň bolo rozhodnutiami Krajského súdu v Prešove a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené právo sťažovateľov na slobodu a osobnú bezpečnosť, podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, nakoľko na základe nezákonného rozhodnutia tohto súdu došlo k nezákonnému uväzneniu sťažovateľov.“.

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľov na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia podľa čl. 16 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 7 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, základné právo sťažovateľov na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a základné právo sťažovateľov na slobodu a osobnú bezpečnosť

podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, rozhodnutím Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. apríla 2014, v konaní vedenom pod sp. zn.: 1 To 15/2014-418 a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2015, v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tdo 57/2014, porušené boli.

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 30. apríla 2014, sp. zn.: 1 To 15/2014-418 21. 8. 2014, sa zrušuje.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. februára 2015, sp. zn. 2 Tdo 57/2014 sa zrušuje.

Sťažovateľov prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody ihneď na slobodu.

Sťažovateľom priznáva úhradu trov konania v sume 256,54 Eur, ktoré je mu Krajský súd v Prešove povinný uhradiť na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Vychádzajúc zo sťažovateľmi navrhnutého petitu, podľa ktorého sa domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 16 ods. 1 ústavy a čl. 7 listiny, ako aj práv podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a tiež napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že pri preskúmaní procesných podmienok tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti napadnutému rozhodnutiu odvolacieho súdu, nepovažoval túto časť sťažnosti za podanú oneskorene, pretože, rešpektujúc judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP; pozri napr. rozsudok z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54), počíta plynutie lehoty na jej podanie odo dňa nadobudnutia právoplatnosti napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu (porovnaj napr. I. ÚS 611/2014, I. ÚS 563/2014).

II.1 K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 16 ods. 1 ústavy a čl. 7 ods. 1 listiny napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Sťažovatelia namietajú, že k zásahu do ich základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia malo dôjsť konaním colníkov, ktorí 25. mája 2013 „*nezákonným spôsobom*“ vykonali prehliadku motorového vozidla a batožiny sťažovateľov obchádzaním príslušných ustanovení zákona o orgánoch štátnej správy v colníctve, resp. Trestného poriadku.

Podľa názoru sťažovateľov colníci mali postupovať v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku a vyžiadať si pre výkon prehliadky vozidla a batožiny súhlas prokurátora podľa § 101 ods. 1 Trestného poriadku, keďže vopred disponovali informáciou o tom, že vo vozidle sa mal nachádzať tovar, ktorý unikol colnému dohľadu, resp. spotrebným daniam (cigarety bez kolkov). Pre prípad, že by ústavný súd neakceptoval túto argumentáciu, sťažovatelia namietajú, že colníci nepostupovali ani v súlade so zákonom o štátnej správe v colníctve.

Podľa čl. 16 ods. 1 ústavy a čl. 7 ods. 1 listiny nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená. Obmedziť ju možno iba v prípadoch ustanovených zákonom.

Predmetom ústavnej ochrany vyplývajúcej z čl. 16 ods. 1 ústavy (ako aj čl. 7 ods. 1 listiny) je okrem telesnej integrity fyzickej osoby (pozri napr. III. ÚS 204/02) aj jej súkromie späté s telesnou integritou a materiálnymi hodnotami súkromnej povahy (PL. ÚS 43/95). Keďže ústavným predpokladom obmedzenia základného práva na nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je v zmysle dikcie ústavy zákon, bolo úlohou ústavného súdu s prihliadnutím na argumentáciu, ktorou sťažovatelia odôvodňujú porušenie tohto základného práva, preskúmať, či zákonné podmienky obmedzenia základného práva podľa čl. 16 ods. 1 ústavy a čl. 7 ods. 1 listiny boli v trestnej veci sťažovateľov splnené. Sťažovatelia namietajú, že k porušeniu ich základného práva garantovaného ústavou a listinou malo dôjsť nezákonným postupom colníkov súvisiacim s prehliadkou vozidla

a batožiny, ktorá bola vykonávaná 25. mája 2013. Sťažovatelia uplatňovali túto námietku aj v konaní pred všeobecnými súdmi.

Krajský súd k tejto námietke sťažovateľov v napadnutom rozsudku predovšetkým uviedol:

«Všetky úvahy a námietky obhajoby, na základe ktorých dospieva k záveru, že by mali byť vykonané dôkazy považované za nezákonné, vychádzajú z predpokladu, že orgány colnej správy mali od počiatku disponovať informáciou o tom, že sa pácha trestná činnosť a že vzhľadom na túto skutočnosť nemohol prichádzať do úvahy postup upravený v zák. č. 152/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve, ale postup podľa ustanovení Trestného poriadku, má na uvedený účel povahu „lex specialis“. Ak by táto základná úvaha bola v súlade so skutočnosťou, krajský súd nenamieta ani záver v tom smere, že prvotný úkon, teda prehliadka motorového vozidla colníkmi Kriminálneho úradu finančnej správy, by nebola v súlade so zákonom. Z vykonaných dôkazov však podľa názoru krajského súdu nie je možné ustáliť, že by boli colníci disponovali konkrétnou informáciou o tom, že má byť páchaný trestný čin. Zo záznamov, na ktoré aj obhajoba poukazuje, ale aj z výpovedí svedkov na hlavnom pojednávaní, vyplýva, že mali vopred disponovať informáciou o tom, že vo vozidle obžalovaných sa mal údajne nachádzať tovar, ktorý unikol colnému dohľadu, poprípade spotrebným daniam, konkrétne malo ísť o cigarety. Na základe len takejto informácie však nemožno nepochybné ustáliť, že by bol mal byť páchaný trestný čin, keďže sa mohlo jednať len o priestupok. Kontrola vozidla bola teda vykonaná v súlade so Zákonom a štátnej správy v colníctve, pričom je zrejmé, že bezprostredne po tom, čo colník [REDAKOVANÉ] pri vykonávaní prehliadky motorového vozidla našiel látku, ktorú sám identifikoval ako marihuanu, bola vec oznámená na políciu na linku 158, čo bolo oznámené v čase o 19.46 hod. a všetky ďalšie úkony už vykonávali príslušníci policajného zboru.»

Najvyšší súd ako dovolací súd k námietke sťažovateľov o nezákonnom postupe colníkov v napadnutom uznesení uvádza:

„Základná námietka obvinených, že vo veci sa malo postupovať výlučne podľa Trestného poriadku, lebo colníci vopred disponovali informáciou, že obvinení prevážajú cigarety bez kontrolných známok vo väčšom množstve a teda páchajú trestný čin, je neopodstatnená. Uvedený údaj totiž okrem svedka [REDAKOVANÉ] nikto z vypočutých colníkov

na hlavnom pojednávaní a ani ich nadriadených (svedkovia [REDACTED] a [REDACTED]) nepotvrdil, a preto nie je namieste vyššie uvedený záver. Krajský súd správne poukázal na to, že predpoklad colníkov, že vo vozidle obvinených sa má nachádzať tovar (cigarety), ktorý unikol colnému dohľadu, prípadne spotrebným daniam nepredstavoval relevantnú informáciu pre rozlíšenie toho o aký druh deliktuálneho konania môže ísť (trestný čin, resp. priestupok). Za tohto stavu bolo preto možné prvotne postupovať podľa zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve. Pokiaľ colník [REDACTED] v úvode prehliadky zistil, že v kabíne vozidla sa nachádzala látka o ktorej vzhľadom na svoju predchádzajúcu prax usúdil, že môže byť drogou (podozrenie zo spáchania trestného činu), bolo jeho povinnosťou konať v smere spracovania tohto zistenia. Mohlo ísť o postup podľa § 22 ods. 1 zákona o orgánoch štátnej správy v colníctve (zaistenie veci), na čo nadväzuje postup podľa § 92 Trestného poriadku. Nešlo totiž o predchádzajúcu, dostatočne určitú informáciu o konkrétnom trestnom čine, čo by si už primárne vyžadovalo trestnoprocený postup (k tejto problematike pozri aj R 47/2013).“

Z citovaných častí napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že oba súdy sa s námietkou sťažovateľov týkajúcou sa nezákonnosti postupu colníkov pri vykonávaní prehliadky primeraným spôsobom vysporiadali, pričom závery, ku ktorým dospeli, nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za arbitrárne, a teda z ústavného hľadiska neakceptovateľné a neudržateľné. Odôvodnenie preskúmvanej námietky sťažovateľov obsiahnuté v napadnutom rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením obsiahnutým v napadnutom uznesení najvyššieho súdu vychádza z judikatúry najvyššieho súdu (Zbierka stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 4/2013 č. 47) v obdobných veciach, ako aj zo znenia príslušných ustanovení zákona o štátnej správe v colníctve. Za povšimnutia hodný a relevantný považuje ústavný súd v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci aj nedostatok príčinnej súvislosti medzi sťažovateľmi namietanou nezákonnosťou ich trestného stíhania za skutok spojený s drogovou činnosťou a údajným nezákonným postupom colníkov pri vykonávaní prehliadky vozidla a batožiny sťažovateľov na základe podozrenia, že „vo vozidle obvinených sa má nachádzať tovar (cigarety), ktorý unikol colnému dohľadu, prípadne spotrebným daniam“, teda pre podozrenie z páchania inej deliktuálnej činnosti, z akej boli

v konečnom dôsledku sťažovateľa uznaní za vinných napadnutým rozsudkom krajského súdu; za uvedených okolností sa totiž námietka sťažovateľov javí ako irelevantná.

Z uvedeného vyplýva, že medzi sťažovateľmi namietaným porušením základného práva podľa čl. 16 ods. 1 ústavy a čl. 7 ods. 1 listiny a napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu nie je taká príčinná súvislosť, ktorá by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti umožňovala vysloviť ich porušenie. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

II.2 K namietanému porušeniu práv podľa čl. 6 ods. 1 ústavy a čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

V súlade s čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom.

Ústavný súd, sumarizujúc ďalšie námietky sťažovateľov, konštatuje, že ich podstata taktiež smeruje proti zákonnosti trestného stíhania v ich trestnej veci; sťažovatelia osobitne namietajú nezákonnosť začatia ich trestného stíhania a nezákonný spôsob získania primárneho dôkazu (omamnej látky), pričom v tejto súvislosti osobitne zdôrazňujú, že odvolací súd *„opomenul skúmať všetky atribúty zákonnosti, ako aj prípustnosť použitia takto získaného dôkazu v danom trestnom konaní“*. Podľa sťažovateľov je záver dovolacieho súdu o nenaplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku nesprávny.

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové a právne názory všeobecného súdu. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov všeobecnými súdmi uplatnenej interpretácie zákonov v napadnutom rozhodnutí s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je daná v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03, I. ÚS 334/08).

Článok 5 ods. 1 písm. a) dohovoru ustanovuje prípustnú výnimku z práva na slobodu a osobnú bezpečnosť, ktorou je „zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom“. Z judikatúry ESĽP ďalej vyplýva, že medzi odsúdením a zbavením slobody musí existovať dostatočná príčinná súvislosť (rozsudok ESĽP z 2. 3. 1987 vo veci Weeks proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 9787/82, bod 42).

Na účely posúdenia opodstatnenosti tejto časti sťažnosti ústavný súd preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, v ktorom sa k námietke nezákonnosti získania (primárneho) dôkazu uvádza:

„... podstatným... bola prehliadka iných priestorov § 101 ods. 1 Tr. por., pri ktorej bola zistená a zaistená podstatná časť omamnej látky, ktorá bola vo vozidle prechovávaná. Nepochybne je to zrejmé z obsahu zápisnice o vykonaní prehliadky iných priestorov

nachádzajúcej sa na čl. 115 a nasl. (rovnopis ktorej napokon obžalovaní prevzali) a k nej pripojenej fotodokumentácie. Ak by sa však aj pripustilo to, čo obhajoba namieta, že prvotný úkon, teda prehliadka motorového vozidla vykonávaná colníkmi Kriminálneho úradu finančnej správy, by mal byť nezákonným úkonom, teda úkonom, z ktorého by nebolo možné vychádzať, je potrebné uviesť, že pri tomto úkone bola zistená len skutočne nepatrná časť drogy uvedenej vo výrokovej časti rozsudku a táto okolnosť by nemala vplyv ani na ustálenie hodnoty drogy a tým pádom ani na právnu kvalifikáciu konania obžalovaných. Nie je potom zrejmé, z akého dôvodu by aj v prípade nezákonnosti tohto prvotného úkonu mali byť nezákonnými a nepoužiteľnými ďalšie úkony, ktoré boli vykonávané podľa Trestného poriadku. Prehliadka motorového vozidla bola vykonaná na základe príkazu povereného príslušníka PZ, po ústnom súhlase prokurátora okresnej prokuratúry, ktorý dal v čase o 21.45 hod.“

K ďalšej námietke sťažovateľov týkajúcej sa nezákonného začatia trestného stíhania zaisťovacím úkonom (vydaním veci) krajský súd v napadnutom rozsudku uvádza:

«Námietku obhajoby v tom smere, že trestné stíhanie nemohlo byť začaté vydaním veci, takisto nie je možné považovať za dôvodnú. To, že tento úkon obžalovaný v súčasnej dobe namieta, na uvedenom fakte nič nemení. Obžalovaný zápisnicu o vydaní veci podpísal. Z obsahu zápisnice je zrejmé, že 25. 5. 2013 o 21.30 hod. bol podľa § 89 ods. 1 Tr. por. vyzvaný na vydanie veci a uviedol, že veci dobrovoľne vydáva. To, že ich obžalovaný nezobral do ruky a neodovzdal priamo „z ruky do ruky“ príslušníčke policajného zboru, ešte neznamená, že nedošlo k dobrovoľnému vydaniu veci. Ak by sa teoreticky pripustil aj fakt, že veci neboli dobrovoľne vydané (čo však, ako je z vyššie uvedeného zrejmé, nepovažuje krajský súd za správny záver), trestné stíhanie v uvedenej veci by bolo začaté vykonaním ďalšieho zo zaisťovacích úkonov, a to prehliadkou iných priestorov v zmysle § 101 Tr. por., takže na dobe začatia trestného stíhania sa prakticky nič nemení. Bez ohľadu na všetky vyššie uvádzané skutočnosti, ako aj námietky uvedené v odvolaní a prezentované obhajobou už v dobe konania pred súdom prvého stupňa, je potrebné uviesť, že aj po vznesení obvinenia dňa 26. 5. 2013 boli vykonané úkony, o zákonnosti ktorých niet absolútne žiaden dôvod pochybovať a na základe ktorých je možné skutkový stav ustáliť. Pre jeho ustálenie by boli dostačujúce už aj výpovede samotných obžalovaných, ktorí, ako

bolo vyššie uvádzané, v priebehu prípravného konania spáchanie skutku v celom rozsahu priznali (a aj keď v konaní pred súdom svoje výpovede zmenili, z dôvodov, ktoré boli vyššie rozvedené, niet dôvod ich výpovediam z prípravného konania neveriť) spolu so závermi znaleckého dokazovania a vyčíslením hodnoty zakúpenej a prechovávanej drogy.»

Najvyšší súd sa osobitne v napadnutom uznesení venoval námietkam sťažovateľov týkajúcim sa nezákonnosti získania (primárneho) dôkazu a (ne)splnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku (teda, že dovolaním napadnuté rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom), pričom v tejto súvislosti predovšetkým uvádza:

„Ostatne postup podľa Trestného poriadku v predmetnej veci bol de facto v plnom rozsahu realizovaný, pretože svedok [REDAKOVANÉ]... priamo oznámil vec orgánom činným v trestnom konaní, spolu s ďalšími colníkmi zadržal obvinených ako osoby pristihnuté pri trestnom čine a vo veci sa postupovalo prvotným úkonom - vykonaním prehliadky iných priestorov podľa § 101 Tr. por. po ústnom súhlase prokurátora, v rámci ktorej došlo aj (len v nepatrnej časti) k vydaniu veci obvineným [REDAKOVANÉ]. Na tomto zistení nič nemení to, že nedošlo k priamemu fyzickému odovzdaniu veci obvineným poverenej policajtky [REDAKOVANÉ]. Z tohto dôvodu nemôže ísť o neexistentný (fiktívny) úkon ako to tvrdia obaja dovolatelia. Samotná prehliadka nebola vykonaná v rozpore so zákonom. Tvrdená neprítomnosť nezúčastnenej osoby [REDAKOVANÉ] pri tomto úkone nie je preukázaná, najmä nie označenou výpoveďou poverenej policajtky [REDAKOVANÉ], ktorá predmetný procesný úkon riadila a nie eventuálna účasť iných osôb, najmä colníkov, ktorí poskytli zrejme technickú súčinnosť (otočenie rezervného kolesa), nemôže spochybňovať zákonnosť vykonania tohto procesného úkonu. Trestné stíhanie v predmetnej veci bolo začaté procesným úkonom podľa § 101 Tr. por., pričom ňou boli získané dôkazy legálne, a preto boli použiteľné v predmetnom trestnom stíhaní. Z uvedených dôvodov nie je splnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por.“

Z odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu a napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že tak krajský súd, ako aj najvyšší súd sa zaoberali v rozsahu zodpovedajúcom procesnému štádiu, v ktorom sa vec sťažovateľov nachádzala, aj

námietkami nezákonnosti získania (primárneho) dôkazu a nezákonnosti začatia trestného stíhania. Spôsob, akým sa oba sudy vysporiadali s námietkami sťažovateľov, nemožno považovať za arbitráry, a teda z ústavného hľadiska za neakceptovateľný a neudržateľný. Odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov považuje ústavný súd za presvedčivé, zrozumiteľné a ústavne konformné, preto vyhodnotil námietky sťažovateľov ako nedôvodné.

Z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu jednoznačne vyplývajú dôvody odmietnutia dovolania sťažovateľov. Skutkové a právne závery dovolacieho súdu sa pritom opierajú o konkrétne a v rozhodnutí citované ustanovenia procesnoprávneho predpisu, ktorým sa konanie riadilo (Trestný poriadok), pričom právnu argumentáciu najvyššieho súdu považuje ústavný súd za primeranú okolnostiam posudzovanej veci a ústavne konformnú. Za tejto situácie niet dôvodu na to, aby ústavný súd do záverov najvyššieho súdu zasiahol.

Ústavný súd sa stotožňuje aj so záverom krajského súdu, podľa ktorého ani prípadné (teoretické) pripustenie možnosti, že v danom prípade k dobrovoľnému vydaniu veci nedošlo, by nemala vplyv na zákonnosť trestného stíhania, pretože k jeho začatiu by došlo vykonaním ďalšieho zaisťovacieho úkonu, a to prehliadkou iných priestorov v zmysle § 101 Trestného poriadku orgánmi činnými v trestnom konaní, čo sťažovatelia vo svojej sťažnosti nenamietajú, a teda ani nespochybňujú.

Nesúhlas sťažovateľov s obsahom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a napadnutého rozsudku krajského súdu nie je dôkazom o jeho neústavnosti a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor všeobecných súdov svojím vlastným.

Pokiaľ došlo k *„odsúdeniu sťažovateľov a na tomto základe k ich uväzneniu“* na podklade napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktoré sú dostatočne odôvodnené a zároveň aj udržateľné z pohľadu záruk obsiahnutých v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak týmto odsúdením a uväznením sťažovateľov nemohlo dôjsť ani k porušeniu ich práva na slobodu a osobnú bezpečnosť garantovaného čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že aj v časti týkajúcej sa namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na osobnú bezpečnosť a slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľov formulovanými v ich sťažnosti.

Nad rámec tohto uznesenia ústavný súd konštatuje, že časť sťažnosti smerujúcu proti napadnutému rozsudku krajského súdu mohol vzhľadom na princíp subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, odmietnuť aj z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2016